

ընդհանուր երեք առանցքներն ալ համեմատութեամբ իրարու կը շեղին կամ կը միանան, կը կոչուի triclinaire: Չստնը փոխադրած է Լ «Ֆեռնալ», եւ «Էռնալ»: Այս բառերն ըստ ինքեան կրնան մնալ, քանի որ շփոթութիւն չեն պատճառեր: Իսկ երբ չենք հաճիր այսպիսի ձեւերուն, ինչպէս ըրած է Ե, այն ժամանակ ընտրելու ենք ձեւեր, որոնք երկրամութեան առիթ չտան: Երբ Ե monocline կը գրէ ֆեռնալ եւ triclone Էռնալ, գեղեցիկ բառաձեւեր են¹, բայց թերութիւն մ'ունին. — այն ֆեռնալ քիւրեղագրութեան մէջ արդէն կը գործածուի իբր = èdre. եւ ասով վթարութիւն կը ծագի: Ճիշդ չէ մէկ բառով կրկին տարբեր բառաձեւեր փոխադրել:

2 մասամբ ընդունած է այն բառերը, մասամբ նոր կազմած: Ընդունած է քիւրեղագրական անգլ. monoclinic գրելով ֆեռնալ, իսկ երկրախօսական monocline գրած է Էռնալ: Նոյնպէս քիւրեղագրական triclinaire գրած է Էռնալ, բայց diclinie «Էրնալ», երկօթ (երկու առանցքները չեղ): Վերջին բառս չունին միւսները: 2 երկրախօսական վերոյիշեալ բառերը զուգակշռած է անով որ անգլ. synclinal թարգմանած է համաձայն եւ anticlinal հակաձայն. — բայց վերջինս ուրիշ առումով նաեւ «հակադիւղ, հակադիւղային», եւ anticlinal իբր գոյական «հակադիւղ»: Վերջապէս երկրաբանական բառս անգլ. anticlinorium փոխադրուած է հակաքիւրեղագրութիւն: — Շարք մ'ունի շարք բառեր ալ նոյնպէս փոխադրուած են հակա ֆեռնալ. բայց ասոնց մէջ գտնէ աւելի միաբանութիւն կայ:

Երբ այս synclinales մտածենք երկրի կեղեւին մեծատարած միջոցներով, հսկայ երկրագոյած մը, կ'ունենանք géosynclinale. Լ փոխադրած է այս անգամ «Էրնալ» իսկ 2 գրած է (անգլ. geosyncline) «Էրնալ» ֆեռնալ. երկրի կեղեւի գէպ ի վար հակումը: Վերջինս թերեւս աւելի լաւ էր գրել «Էրնալ» ֆեռնալ: Սակայն Լ ի կազմած «երկրախօսական» աւելի լաւագոյն կ'ըլլար, եթէ չմոռցուէր դարձեալ զուգակշռել. որովհետեւ կայ վերջապէս նաեւ անգլ. ge-anticline (զոր չունի 2) եւ նոյնպէս միւս լեզուաց մէջ: Ուստի

¹ Հմմտ. Հ. Սիմոն Երեմիան, Հանքաբանութիւն, էջ 30—31: Ինքն ալ կը գրէ օրինակի համար rhomboèdre քարանձաւանիս, hémiedrie քարանձաւանիս, octaèdre քարանձաւանիս:

² Այսպէս քիւրեղագրական երկրամագնիսական նոյն հակամարդ զեղը: Լ գրած է «քիւրեղագրական, քիւրեղագրական, հաւասար հակամարդ մագնիսական զեղը» համար (անգլ. isoclinical, isoclinic) կը գրէ քիւրեղագրական, իսկ isocline «քիւրեղագրական» (ժայռերու խաւ): Չենք յիշեր ուրիշ նման բառեր:

նաեւ առաջինն ըսելու էր Էրնալ-համալիս, ինչպէս երկրորդը՝ Էրնալ-հակալիս: Եւ կը կարծենք թէ առհասարակ երկրախօսական իմաստով լաւագոյն է այս ֆեռնալ ձեւը, ուստի նաեւ պարզ գլ. synclinal գրել համալիս եւ գլ. anticlinal հակալիս: Այս բառերն ի վերջոյ համութիւն չունին, ինչպէս ունին իրօք համալիս, համալիս եւ հակալիս, հակալիս, եւ նման բառերը. — թողունք որ «հակահակ» եւ նմանք լեզուի տեսակիտով անյարմար կազմութիւններ են: Թերեւս նաեւ քիւրեղագրութեան մէջ ըսուելու է նոյնպէս ֆեռնալ, Էռնալ եւն, գտնէ անոնց համար՝ որոնց հաճոյ չեն ֆեռնալ Էռնալ ձեւերը: Եւ այս ամէնը հակառակ չէ եւր. գիտական բառերու կազմութեան: Որովհետեւ այս բառերու մէջ -cline, անկէ -clinal, առնուած է նախ յունական բային իմաստով, բայց դարձեալ գոյականին իմաստով. — յն. klinō կը նշանակէ փռել, հակել, ծռել, լեռնել, ընդհանրել, դառնել եւն, եւ klinē անկողին, հանգիստ, խոտ, նարարան, բաղնիք եւն. — եւ այս ամէն իմաստներով կայ բառերու շարք մը¹:

Միեւնոյն յն. բառով կազմուած են նաեւ բուսաբանական բառեր: Այն բոյսերն՝ որոնց արու եւ էգ անօթները (փոշոյ-անօթ եւ կնիք) միեւնոյն ծաղկի վրայ են եւ որոնք անոր համար նաեւ «որձեւէգ» կը կոչուին, կ'անուանուին monocline. իսկ այն բոյսերն՝ որոնց որձ եւ էգ մասերը տարբեր ծաղկներու վրայ են, կ'ըսուին dicline: Արդ քիւրեղագրութեան մէջ ֆեռնալ եւ Էրնալ ֆեռնալ (հմմտ. Բ, 107). բայց՝ ինչպէս կը բացատրէ՝ աչքի առջեւ ունենալով աւելի Լիննէի monoïques եւ dioïques անուանակոչութիւնքն (հմմտ. Ա, 662 dicline բառը, զոր հոս քիւրեղագրած է Էրնալ): — Մի հետեւած է բնականապէս գերմ. քիւրեղութեան, որ այն «մեծաշնակ» բոյսերը կը կոչէ՝ իւր լեզուի բառերով՝ թէ «միանկողնայ» (գերմ. einbettig) եւ թէ «միատնայ» (գերմ. einhäusig) եւ անոր համար յորջորջած է ֆեռնալ եւ Էրնալ բոյսեր²: — Լ. նաեւ հոս պէսպիսութեան կողմնակից մնացած է. այսինքն՝ monocline փոխադրած է ֆեռնալ բոյս, բայց dicline «Էրնալ» (— diclinie «երկսերածաղկունք» —) եւ դարձեալ diclinisme

¹ Օրինակի համար հռոմէական սեղանն ունէր երեք անկողին կամ բազմոց, ուր կ'ընկողմանէին կոշիկահար, եւ անոր համար կը կոչուէր triclinalium (հմմտ. triclinae) յ կը թարգմանէ «եռակմարան», արիկին. եւ ընկողմանոց. — քիւրեղագրութեան միայն «արիկին», — Լ ընտրած է «եռակողմանոց», եռակմարանոց. — 2 կերտած է կարճ բառ մը՝ «եռօթոց»: — Այս յն. բառն են՝ ինչպէս ծանօթ է clinique (գարմանատուն, հիւանդանոց եւն) եւ նոյնպէս բազմակողմն ուրիշ բառեր:

² Հ. Գ. Միլերիկին, «Բուսաբանութիւն», էջ 241

